

Kristiansund kommune

Arkivsak-dok.	25/03381-2
Saksbehandler	Kristin Heggelund
Dato	03.06.2025

Behandlet av

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg plan og bygning	10.06.2025	
Formannskapet	17.06.2025	

Saksframlegg

Uttalelse til Bevaringsstrategi for bygder og byers kulturmiljø - Riksantikvarens forslag

Kommunedirektørens innstilling:

Kristiansund kommune er meget positiv til riksantikvarens bevaringsstrategi, og at den løfter fram bygningsmiljøer som bidrar til særpreget og gjenreisningsarkitekturen som satsningsområder. Vi tilrår imidlertid at det som oppfølger til strategien utarbeides mer spesifikke rammer for mål og virkemidler

Saksopplysninger

Bakgrunn

Riksantikvaren har sendt utkast til Bevaringsstrategi for bygder og byers kulturmiljø på høring med frist 13. juni.

Forankring

Bevaringsstrategien for bygder og byers kulturmiljø (heretter bevaringsstrategi) er forankra i Meld. St. 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken – engasjement, bærekraft og mangfold.

Måla er at:

- Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.
- Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.
- Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, oppleving og bruk.

Kort om bevaringsstrategien for bygder og byers kulturmiljø

Bevaringsstrategien skal bidra til bærekraftig utvikling i bygdene og byene. Dette forutsetter at kulturmiljøene tas vare på og brukes, slik at de historiske verdiene bevares og at miljøene oppleves som attraktive. Strategien skal vise hvordan kulturmiljøforvaltningen og samarbeidspartnere, både private og offentlige, kan bidra til bevaring og utvikling av bygder og byer. Bevaringsstrategien er foreslått med deltemaer og prioriterte områder som er valgt ut fordi det knyttet seg særskilte utfordringer og muligheter til områdene:

Deltema 1: Stedets identitet og særpreg

Fokuserer på utviklingen av lokal identitet basert på naturgitte forhold og menneskelig aktivitet. Målet er å ivareta særpreg gjennom god arealplanlegging.

Arkeologiske kulturminner – en kilde til kunnskap

Struktur – fra naturgitte forutsetninger til planlagte steder

Bygningsmiljøer som bidrar til særpreg

Deltema 2: Der vi møtes

Omhandler felles møteplasser og kulturmiljø som representerer ulike samfunnsgrupper og fellesskap.

Fellesskapsbygninger

Uterom og grøntområder for fellesskapet

Deltema 3: Der vi bor

Omfatter bolighistoriske kulturmiljø, fra eldre småhus til drabantbyer og gjenreisningsarkitektur

Småhusbebyggelse under press – hus og hager

Drabantbyene

Etterkrigstidens byplanlegging - gjenreisningsarkitekturen

Til grunn for forslaget til deltemaer og innholdet i dem, ligger blant annet vurderinger av utfordringsbildet, av mulighetene for samarbeid og for samordnet virkemiddelbruk.

Spørsmål

I høringa av bevaringsstrategien for bygder og byer sine kulturmiljø, ber Riksantikvaren spesielt om tilbakemelding på:

1. Avgrensning av strategien:

I hvilken grad er avgrensningen egnet til å favne de viktigste behovene og utfordringene knyttet til bevaring og bruk av bygder og byers kulturmiljø?

2. Deltema og prioriterte områder:

Er de foreslåtte deltema og prioriterte områder egna til å spisse innsatsen? Har de foreslåtte deltema det riktige innholdet og de rette prioriteringene? Er det andre kulturmiljø som bør prioriteres innfør de enkelte deltema?

Vurdering

Kristiansunds kommune er meget positiv til at bevaringsstrategien setter fokus på bygningsmiljøer som bidrar til særpreg (deltema 1) gjenreisningsbebyggelsen (deltema 3). Store deler av vårt bygningsmiljø faller innenfor disse to deltema.

Gamlebyen Innlandet faller innfor deltema 1. Bevaringsstrategien har sågar avbildet Innlandet som et eksempel på dette. Kristiansund kommune er håper at bevaringsstrategien vil sikre en god og bærekraftig utvikling av dette miljøet. Gjerne også i form av økonomiske incentiver.

Kristiansund er som kjent en av Norges største og mest bevarte gjenreisningsbyer. Til tross at vår gjenreisningsbebyggelse i stor grad er beholdt, står vi ofte ovenfor utbyggingsplaner som utfordrer gjenreisningsbyen ved endring av bygningsmassen og strukturene i byplanen. Butikkdød og forfall tærer også på gjenreisningsbyens attraktivitet og særpreg.

Kristiansund kommune håper at bevaringsstrategien vil medføre at prosjekt og tilskuddsmidler som omfatter både Innlandet, men kanskje særskilt gjenreisningsbyen vår, nå vil bli prioritert, støttet og gitt. Vi vil i den forbindelse nevne at Kristiansund kommune, riktignok er i starten, men jobber mot å få til et nasjonalt gjenreisningsbysenter lokalisert til vår by.

Kristiansund kommune hilser derfor bevaringsstrategien sine delmål med stor entusiasme.

Til slutt vil vi nevne at bevaringsstrategien er ganske overordnet, og skisserer i liten grad hvordan delmålene tenkes fulgt opp. Vi tilrår at det som oppfølger til strategien utarbeides mer spesifikke rammer for mål og virkemidler. Det vil i alle fall gjøre kommunens jobb med å bevare gamlebyen på Innlandet og vår flotte gjenreisningsby, lettere.

Kristin Heggelund
Leder

Vedlegg